

PRESUDA SUDA

15. siječnja 1986.(*)

„Zahtjev za prethodnu odluku – Socijalna sigurnost – Obiteljska davanja – Članak 73. stavak 2. Uredbe br. 1408/71”

U predmetu C-41/84,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku, na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, koji je uputio Cour de cassation Francuske Republike (Kasacijski sud, Francuska) u postupku

Pietro Pinna

protiv

Caisse d’allocations familiales de la Savoie (Fond za obiteljske doplatke u Savoiji, Francuska),

o tumačenju članka 73. stavka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 149, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 7.),

SUD,

u sastavu: Mackenzie Stuart, predsjednik, U. Everling, K. Bahlmann i R. Joliet, predsjednici vijeća, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, Y. Galmot i T. F. O’Higgins, suci,

nezavisni odvjetnik: G. F. Mancini,

tajnik: H. A. Rühl, glavni administrator,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za P. Pinna, tužitelja u glavnom postupku, A. Lyon-Caen, odvjetnik u Državnom vijeću i na Kasacijskom sudu u Francuskoj,
- za Fond za obiteljske doplatke u Savoiji, tuženika u glavnom postupku, J.-P. Desache, odvjetnik, član Odvjetničke komore u Parizu,

- za vladu Francuske Republike, Ph. Pouzoulet, tajnik za vanjske poslove, Ministarstvo vanjskih poslova,
- za vladu Helenske Republike, E. Tsekouras, član pravne službe pri stalnom grčkom predstavništvu u Europskim zajednicama u Bruxellesu, u svojstvu agenta,
- za vladu Talijanske Republike, A. Squilante, predsjednik odsjeka Državnog vijeća, šef službe za diplomatske sporove, ugovore i pravne poslove, uz asistenciju P. Ferrija, državnog odvjetnika,
- za Komisiju Europskih zajednica J. Griesmar, pravni savjetnik, u svojstvu agenta, uz asistenciju F. Herberta, odvjetnika, člana Odvjetničke komore u Bruxellesu,
- za Vijeće Europskih zajednica, J. Carberry, savjetnik u pravnoj službi, u svojstvu agenta,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 21. svibnja 1985.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Rješenjem od 11. siječnja 1984. koje je Sud zaprimio 15. veljače 1984. Cour de cassation de France (Kasacijski sud, Francuska), na temelju članka 177. Ugovora o EEZ-u, uputio je dva prethodna pitanja o tumačenju više odredaba iz Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene osobe, samozaposlene osobe i članove njihovih obitelji koji se kreću unutar Zajednice (SL L 149, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 5., svezak 5., str. 7.).
- 2 Ta su pitanja upućena u okviru spora zbog odbijanja Fonda za obiteljske doplatke u Savoju da P. Pinni dodijeli obiteljska davanja za razdoblja tijekom 1977. i 1978.
- 3 P. Pinna, talijanski državljanin, boravi u Francuskoj sa svojom suprugom i s njihovo dvoje djece, Sandrom i Rosettom. Godine 1977. djeca su sa svojom majkom duže vrijeme boravila u Italiji. Fond za obiteljske doplatke u Savoju odbio je P. Pinni dodijeliti obiteljska davanja za Sandra za razdoblje od 1. listopada do 31. prosinca 1977. i za Rosettu od 1. listopada 1977. do 31. ožujka 1978. uz obrazloženje da je ta davanja trebao isplatiti Istituto nazionale della previdenza sociale de l'Acquila

(Državni zavod za socijalnu sigurnost u Acquili, Italija), u boravištu djece u Italiji tijekom tog razdoblja.

- 4 Iz zahtjeva za prethodnu odluku koji je uputio Cour de cassation (Kasacijski sud) proizlazi da članak 511. Zakona o socijalnoj sigurnosti određuje da svaki Francuz ili stranac koji boravi u Francuskoj i koji kao glava obitelji ili drukčije uzdržava jedno ili više djece koja borave u Francuskoj, za svoju djecu ima pravo na obiteljska davanja navedena u članku L 510. Sukladno bivšem članku 6. Dekreta br. 46-2880 od 10. rujna 1946., kako je izmijenjen Dekretom br. 65-524 od 29. lipnja 1965., i sukladno članku 2. Dekreta od 10. prosinca 1946., kako je izmijenjen Dekretom od 17. ožujka 1978., smatra se da u Francuskoj boravi dijete koje, zadržavajući svoje obiteljske veze na matičnom području gdje je dotad stalno živjelo, privremeno boravi, jedanput ili više puta, izvan tog državnog područja pri čemu ukupna duljina boravka u kalendarskoj godini ne prelazi tri mjeseca. Čini se da se odluka koja je predmet spora temelji na članku 73. stavku 2. Uredbe br. 1408/71 koji određuje, što se tiče radnika na kojeg se primjenjuje francusko zakonodavstvo, da on ima pravo

„... u vezi s članovima svoje obitelji koji borave na državnom području države članice koja nije Francuska, na obiteljske doplatke predviđene zakonodavstvom države na čijem državnom području borave članovi obitelji; radnik mora ispuniti uvjete u vezi zaposlenja, na kojima francusko zakonodavstvo temelji stjecanje prava na takva davanja.”

- 5 Cour de cassation (Kasacijski sud), pred kojim se vodi postupak o žalbi P. Pinne, od Suda je zatražio da donese odluku:

1. o valjanosti i održavanju na snazi članka 73. stavka 2. Uredbe br. 1408/71 od 14. lipnja 1971.;

2. o značenju koje će se dati pojmu „boravište” sadržanom u tom tekstu.

- 6 Članak 73. stavak 1. Uredbe br. 1408/71 određuje da:

„Radnik na kojeg se primjenjuje zakonodavstvo države članice koja nije Francuska ima pravo na obiteljska davanja predviđena zakonodavstvom prve države članice za članove njegove obitelji koji borave na državnom području druge države članice, kao da borave na području prve države.”

- 7 Međutim, što se tiče radnika na kojeg se primjenjuje francusko zakonodavstvo, a čija obitelj boravi u državi članici koja nije Francuska, već navedeni članak 73. stavak 2. donosi drukčije pravilo.

- 8 Članak 98. (sada 99.) Uredbe br. 1408/71 predviđa da:

„Prije 1. siječnja 1973. Vijeće na prijedlog Komisije razmatra cijeli problem plaćanja obiteljskih davanja članovima obitelji koji ne borave na državnom području nadležne države, kako bi se postiglo jedinstveno rješenje za sve države članice.”

- 9 Iz spisa proizlazi da je Komisija, uz određeno zakašnjenje zbog pristupanja novih država članica, 10. travnja 1975. Vijeću poslala prijedlog Uredbe (SL C 96, str. 4.) u kojemu je preporučila općenitu dodjelu obiteljskih davanja zemlje zapošljavanja bez obzira na zemlju boravišta članova obitelji. To je rješenje dobilo potporu Parlamenta (Mišljenje od 14. listopada 1975., SL C 257) i Gospodarskog i socijalnog odbora (Mišljenje od 24. rujna 1975., SL C 286). Vijeće je o tom pitanju raspravljalo na sjednicama od 18. prosinca 1975. i od 9. prosinca 1976., međutim bez donošenja odluke.
- 10 Što se tiče valjanosti članka 73. stavka 2. P. Pinna je istaknuo da učinak te odredbe dovodi do nižih isplata i do drukčijeg postupanja prema radnicima iz zemalja Zajednice koji su zaposleni u Francuskoj od postupanja prema onima koji rade u jednoj od devet novih zemalja Zajednice. Ta diskriminacija nije opravdana ni politički, ni gospodarski, ni pravno. U pogledu starosnih mirovina Sud je već odlučio da članak 51. Vijeću omogućuje da radnicima migrantima dodijeli prava, ali mu ne dopušta da ih liši prava koja im pripadaju na temelju nacionalnog zakonodavstva. Ono što vrijedi u pogledu starosnih mirovina, vrijedi i za obiteljska davanja. Istodobna primjena zakona zemlje zaposlenja (ostvarivanje prava) i onog zemlje boravišta obitelji (priroda i stopa davanja) nema za cilj smanjiti socijalnu zaštitu. Stoga se članak 73. stavak 2. protivi članku 51. Ugovora. Članak 51. uvodi načelo prijenosa prava na davanja. Stoga se korisnik bilo kojeg novčanog davanja može pozivati na članak 51. neovisno o mjestu svojega boravišta ili boravišta svoje obitelji kako bi zatražio da mu se davanja isplate tamo gdje je to odlučio. Djelomična „neprenosivost” prava neke vrste socijalnog davanja predviđenog člankom 73. stavkom 2. dovodi u pitanje opće pravilo iz članka 51. Zabranom „prijenosa” francuskih prava na davanja, članak 73. stavak 2. krši članak 51. Ugovora.
- 11 Fond za obiteljske doplatke u Savoju, tuženik u glavnom postupku, ističe da je članak 73. stavak 2. u skladu s člancima 48. i 51. Ugovora. Članak 51. propisuje da se radniku migrantu uvijek trebaju isplatiti davanja. Primjena članka 73. stavka 2. radniku migrantu jamči da uvijek prima obiteljske doplatke, neovisno o mjestu boravišta njegove obitelji. Ustanova nadležna za isplatu i zakonodavstvo koje se primjenjuje na doplatke razlikuju se u odnosu na radnike koji potpadaju pod područje primjene članka 73. stavka 2., ali se poštuje pravo radnika na primanje obiteljskih dodataka. Članak 73. stavak 2. valjan je s obzirom na članak 7. Ugovora jer nipošto ne uvodi diskriminaciju među radnicima migrantima. Nije sporno da se u određenim okolnostima, prema tome koju zemlju boravišta radnik migrant odabere za svoju obitelj, davanja mogu smanjiti, ali to smanjenje proizlazi iz različitosti zakonodavstava država članica, osobito s obzirom na stopu davanja. U tim uvjetima, jasno je da članak 73. stavak 2. sâm po sebi ne uzrokuje nikakvu diskriminaciju. Dakle, u skladu je s odredbama prava Zajednice.

- 12 Francuska vlada smatra da je članak 73. stavak 2. valjan. Nejednakosti postupanja koje mogu proizaći iz članka 73. stavka 2. ne predstavljaju diskriminaciju protivnu člancima 7., 48. i 51. Ugovora. Razlog štetne razlike u postupanju za nefrancuske radnike na koje se primjenjuje francusko zakonodavstvo leži zapravo u nejednakostima koje postoje u sustavima obiteljskih doplataka koji su na snazi u različitim državama članicama. Takve nejednakosti postupanja mogu se ukloniti samo usklađivanjem nacionalnih sustava socijalne sigurnosti, što nije cilj Uredbe br. 1408/71, koja je usmjerena samo na koordinaciju tih sustava kako bi se u području socijalne sigurnosti uklonile prepreke slobodnom kretanju radnika.
- 13 Grčka vlada ističe da je cilj Uredbe br. 1408/71 svim radnicima državljanima država članica koji se kreću unutar Zajednice jamčiti jednako postupanje s obzirom na različita nacionalna zakonodavstva i pravo na davanja iz socijalne sigurnosti. Za problem dodjele obiteljskih davanja radnicima na koje se primjenjuje zakonodavstvo države članice različite od one u kojoj borave članovi njegove obitelji u svim se državama članicama treba pronaći jedinstveno rješenje. Autori uredbe shvatili su tu potrebu kada su donijeli članak 98. Ostvarenje jedinstvenog rješenja, u smislu članka 98., sastoji se u primjeni kriterija mjesta zaposlenja radnika. Načelo sustava mjesta zaposlenja radnika u skladu je, prvo, s duhom Uredbe br.1408/71, koja se odnosi na slobodno kretanje radnika unutar Zajednice i, drugo, s načelom jednakog postupanja u području socijalne sigurnosti, među stranim radnicima i domaćim radnicima. Grčka vlada ne smatra da je članak 73. stavak 2. opravdan jer u pogledu isplate obiteljskih davanja, kada članovi obitelji radnika borave u državi članici u kojoj boravi sâm radnik, ne doprinosi jednakom postupanju prema radnicima migrantima i domaćim radnicima. Radnik migrant mora imati pravo na davanja iz socijalne sigurnosti u skladu sa zakonodavstvom koje se na njega primjenjuje i na temelju kojeg plaća doprinose i poreze.
- 14 Talijanska vlada ističe da članak 73. stavak 2. stvara razliku u postupanju prema radnicima koji su zaposleni na istom državnom području, a koja se temelji na državljanstvu. Prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, odredbe na temelju kojih svako kretanje radnika iz jedne države članice u drugu dovodi do smanjenja prava stečenih u području socijalne sigurnosti, protivne se slobodnom kretanju radnika zajamčenom Ugovorom. Primjena zakonodavstva države članice boravišta na izračun obiteljskih doplataka namijenjena je smanjenju biti prava koje je radnik stekao na temelju francuskog zakonodavstva.
- 15 Komisija smatra da je članak 73. stavak 2. u skladu s člankom 51. Ugovora. Ona ne osporava da primjena članka 73. stavka 2. može u određenim slučajevima rezultirati time da radnik čija djeca borave u drugoj državi članici ima pravo na obiteljske doplatke u iznosu nižem od onoga koji bi mu pripao da su njegova djeca boravila u Francuskoj ili da su francuski obiteljski doplaci dodijeljeni i za članove obitelji koji borave u drugoj državi članici. Međutim, ona smatra da članak 73. stavak 2. nije uzrok diskriminacije protivne Ugovoru. Utvrđene nejednakosti proizlaze isključivo iz prirode Uredbe br. 1408/71, kao instrumenta za ostvarenje ciljeva članka 51. Ugovora

koordinacijom sustava socijalne sigurnosti, radi uklanjanja prepreka slobodnom kretanju osoba.

- 16 Vijeće smatra da pitanja koja je uputio nacionalni sud, zbog dva razloga dovode u pitanje valjanost članka 73. stavka 2.: kao prvo, jer je riječ o iznimnom odstupanju za koje se od početka trebalo smatrati da sadrži unaprijed utvrđen rok, 1. siječnja 1973.; kao drugo, jer na štetu nefrancuskih radnika na koje se primjenjuje francusko zakonodavstvo postoji navodna dvostruka diskriminacija u odnosu na, s jedne strane, francuske radnike i, s druge strane, na radnike na koje se primjenjuje zakonodavstvo države članice koja nije Francuska. Vijeće smatra da takva dvostruka diskriminacija ne postoji. Obojica, francuski radnik i strani radnik, primaju iste doplatke na francuskom državnom području; francuski radnik gubi svoje doplatke nakon razdoblja od tri mjeseca ako njegova djeca više nemaju boravište na francuskom državnom području, dok radnik migrant, za svoju djecu koja borave u državi članici koja nije Francuska, na temelju Uredbe br. 1408/71 prima doplatke. Osim toga, nije moguće utvrditi postojanje diskriminacije u postupanju prema radnicima migrantima u dvije ili više različitih država članica, jer su nacionalna zakonodavstva u području socijalne sigurnosti jedinstveno usklađena. Države članice u području socijalne sigurnosti zapravo zadržavaju pravo odlučivanja o prirodi davanja i iznosu plaćanja jer članak 51. Ugovora Vijeću nije naložio uspostavu jedinstvenog sustava socijalne sigurnosti za države članice Zajednice.

Prvo pitanje

- 17 Da bi se riješilo sporno pitanje, najprije valja podsjetiti da članak 40. Uredbe Vijeća br. 3/58 od 25. rujna 1958. o socijalnoj sigurnosti radnika migranata (SL 1958, str. 561.) određuje da zaposlena ili s njom izjednačena osoba, koja je zaposlena na državnom području neke države članice i koja ima djecu koja borave ili odrastaju na državnom području druge države članice, za tu djecu ima pravo na obiteljske doplatke prema zakonodavstvu prve države do iznosa doplataka koji dodjeljuje zakonodavstvo druge države.
- 18 Uredba br. 1408/71 izmijenila je zakonodavstvo o djeci radnika migranata proširujući raspon davanja koje radnici migranti mogu tražiti. Dala im je pravo na obiteljske doplatke, to jest na „sva davanja u naravi ili novcu namijenjena podmirenju obiteljskih troškova” (članak 1. točka (u) podtočka i.), dok im je Uredba br. 3/58 dodjeljivala samo „obročne novčane naknade koje se stječu isključivo u odnosu na broj i, ako je primjereno, dob članova obitelji” (članak 1. točka (u) podtočka ii. Uredbe br. 1408/71).
- 19 Što se tiče radnika migranata zaposlenih u državi članici čija obitelj boravi u drugoj državi članici, Uredba br.1408/71 uvela je razliku između radnika zaposlenih u Francuskoj i onih zaposlenih u drugim državama članicama. Članak 73. stavak 1. određuje da radnik na kojeg se primjenjuje zakonodavstvo države članice koja nije Francuska ima pravo na obiteljska davanja predviđena zakonodavstvom prve države članice za članove njegove obitelji koji borave na državnom području druge države

članice, kao da borave na području prve države. Članak 73. stavak 2. propisuje da radnik na kojeg se primjenjuje francusko zakonodavstvo ima, u vezi s članovima svoje obitelji koji borave na državnom području države članice koja nije Francuska, pravo na obiteljske doplatke propisane zakonodavstvom države na čijem državnom području borave članovi njegove obitelji.

- 20 Što se tiče razlike u postupanju prema radnicima na koje se primjenjuje članak 73. stavak 1. i onima na koje se primjenjuje sustav predviđen člankom 73. stavkom 2., valja ukazati na to da članak 51. Ugovora predviđa koordinaciju zakonodavstava država članica, a ne usklađivanje. Stoga članak 51. dopušta postojanje razlika među sustavima socijalne sigurnosti i, slijedom stoga, u pravima radnika koji ondje rade. Materijalnopravne i procesnopravne razlike među sustavima socijalne sigurnosti svake države članice, pa zato ni u pravima osoba koje ondje rade, nisu obuhvaćene člankom 51. Ugovora.
- 21 Ostvarenje cilja da se radnicima osigura slobodno kretanje u Zajednici, kako je naveden u člancima 48. do 51. Ugovora, ipak je olakšano kada su uvjeti rada, među kojima se nalaze pravila socijalne sigurnosti, što bliži u različitim državama članicama. Nasuprot tomu, taj je cilj ugrožen i njegovo je ostvarenje otežano ako su pravom Zajednice u pravila socijalne sigurnosti uvedene nepotrebne razlike. Iz toga slijedi da se zakonodavstvo Zajednice u području socijalne sigurnosti, doneseno na temelju članka 51. Ugovora, mora suzdržati od dodavanja dodatnih razlika onima koje već proizlaze zbog pomanjkanja usklađenosti nacionalnih zakonodavstava.
- 22 Članak 73. Uredbe br. 1408/71 za radnike migrante uspostavlja dva različita sustava ovisno o tomu primjenjuje li se na njih francusko zakonodavstvo ili ono druge države članice. Tako povećava razlike koje proizlaze iz sâmh zakonodavstava i stoga ometa ostvarenje ciljeva navedenih u člancima 48. do 51. Ugovora.
- 23 Kada je konkretno riječ o ocjeni valjanosti sâmog članka 73. stavka 2., valja utvrditi da pravilo jednakog postupanja zabranjuje ne samo očitu diskriminaciju na temelju državljanstva nego i sve druge prikrivene oblike diskriminacije koji, primjenom drugih kriterija razlikovanja, ustvari dovode do istog rezultata.
- 24 Takav je upravo slučaj kada se kriterij članka 73. stavka 2. koristi radi utvrđivanja zakonodavstva koje se primjenjuje na obiteljska davanja radnika migranta. Iako francusko zakonodavstvo općenito primjenjuje isti kriterij za utvrđivanje prava na obiteljska davanja francuskog radnika zaposlenog na francuskom državnom području, taj kriterij nikako nema istu važnost za tu kategoriju radnika jer se isključivo za radnike migrante postavlja problem boravišta njegovih članova obitelji izvan Francuske. Dakle, taj kriterij nije takav da osigurava jednakost postupanja koju propisuje članak 48. Ugovora i ne može se upotrijebiti u okviru koordinacije nacionalnih zakonodavstava koja je člankom 51. Ugovora predviđena radi promicanja slobodnog kretanja radnika unutar Zajednice u skladu s člankom 48.

- 25 Iz toga slijedi da je članak 73. stavak 2. Uredbe br. 1408/71 nevaljan utoliko što radnicima na koje se primjenjuje francusko zakonodavstvo isključuje dodjelu francuskih obiteljskih davanja za članove njihove obitelji koji borave na državnom području druge države članice.
- 26 Što se tiče posljedica nevaljanosti članka 73. stavka 2., valja podsjetiti da je Sud već presudio, u svojoj presudi od 27. veljače 1985. (*Société des produits de maïs SA/Administration des douanes et droits indirects*, 112/83, Zb., 1985., str. 732.) da kada to opravdavaju važni razlozi, članak 174. stavak 2. Ugovora Sudu ostavlja široku diskrecijsku ovlast za konkretno utvrđivanje, u svakom pojedinom slučaju, učinaka regulatornog akta proglašenog ništavim, koje valja zadržati.
- 27 S obzirom na činjenicu da Vijeće nije uspjelo postići jedinstveno rješenje koje zahtijeva članak 98. Uredbe br. 1408/71, iznimno valja uzeti u obzir da je Francuska duže vrijeme morala zadržati prakse koje su bile u skladu s odredbama Uredbe br. 1408/71, ali koje nisu nalazile pravnu osnovu u člancima 48. i 51. Ugovora.
- 28 U tim okolnostima valja utvrditi da važni razlozi pravne sigurnosti koji se odnose na sve interese koji se ovdje javljaju, kako javne, tako i privatne, u načelu sprječavaju preispitivanje problema plaćanja obiteljskih davanja za razdoblja prije objave ove presude.
- 29 U takvom slučaju, kada Sud koristi mogućnost ograničavanja učinka u prošlosti utvrđenja akta nevaljanim u okviru članka 177. Ugovora, na njemu je da utvrdi može li se iznimka od tog ograničenja vremenskog učinka koje je izrekao u presudi, predvidjeti u korist bilo stranke koja je pred nacionalnim sudom podnijela tužbu, bilo svake druge osobe koja je na isti način djelovala prije utvrđenja nevaljanosti ili, obrnuto, proglašenje akta nevaljanim koje učinke stvara samo u budućnosti predstavlja primjereno pravno sredstvo čak za osobe koje su pravovremeno poduzele inicijative za zaštitu svojih prava.
- 30 U ovom slučaju valja utvrditi da se u prilog zahtjevu za davanja u razdobljima prije datuma ove presude ne može pozivati na utvrđenu nevaljanost članka 73. stavka 2. Uredbe br. 1408/71 osim s obzirom na radnike koji su, prije tog datuma, podnijeli tužbu ili jednakovrijedan prigovor.
- 31 U tim okolnostima, ne treba odgovoriti na drugi dio prvog pitanja o održavanju na snazi članka 73. stavka 2. Uredbe br. 1408/71 ni na drugo pitanje koje se odnosi na pojam boravišta u navedenom članku 73. stavku 2.

Troškovi

- 32 Troškovi vlade Helenske Republike, Talijanske Republike, Francuske Republike kao i Vijeća i Komisije Europskih zajednica koji su podnijeli očitovanja Sudu ne nadoknađuju se. Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke

glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na njemu je da odluči o troškovima postupka.

Slijedom navedenog,

SUD,

o pitanjima koja mu je rješenjem od 11. siječnja 1984. uputio Cour de cassation de France (Kasacijski sud, Francuska), odlučuje:

- 1. Članak 73. stavak 2. Uredbe br. 1408/71 nije valjan utoliko što dodjelu obiteljskih davanja isključuje radnicima na koje se primjenjuje francusko zakonodavstvo za članove njihove obitelji koji borave na državnom području druge države članice.**
- 2. U prilog zahtjevu za davanja u razdobljima prije datuma ove presude ne može se pozivati na utvrđenu nevaljanost članka 73. stavka 2. Uredbe br. 1408/71 osim s obzirom na radnike koji su, prije tog datuma, podnijeli tužbu ili jednakovrijedan prigovor.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg u 15. siječnja 1986.

[Potpisi]

* Jezik postupka: francuski